

REGLERANDE STYRDOKUMENT

Diarienummer

VN/2026:16

Regler för hantering av propaganda i och i anslutning till röstmottagningsställen i Upplands Väsby kommun

Kategori av styrdokument:

Reglerande

Dokumenttyp:

Regler

Gäller för:

Valnämnden

Antaget:

Valnämnden den 31 mars 2026

Ikraftträdande:

1 maj 2026

Giltighetstid:

Tills vidare

Dokumentansvarig:

Avdelningschef medborgarservice och kansli

UPPLANDS
VÄSBY

Innehållsförteckning

Regler för hantering av propaganda i och i anslutning till röstmottagningsställen i Upplands Väsby kommun	1
1 Syfte, definitioner och lagstöd	3
1.1 Syfte	3
1.2 Beskrivning av propaganda.....	3
1.3 Lagstöd och rättsläge	3
2 Regler för politisk propaganda	4
2.1 Klädsel och utrustning	4
2.2 Affischering och annan propaganda	4
2.3 Överlämnande av valsedlar.....	5
2.4 Valsedelsutdelning.....	5
2.5 Torgmöten och andra politiska aktiviteter	5

1 Syfte, definitioner och lagstöd

1.1 Syfte

På röstmottagningsställe eller i utrymme intill detta får det inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val. (8 kap. 3 § vallagen)

Förbudet mot politisk propaganda har sina rötter i äldre lagstiftning. Syftet med regleringen är att väljaren ska vara ostörd och skyddad från varje form av påverkan under själva valhandlingen och bestämmelsen utgör ett led i att trygga genomförandet av fria och hemliga val. Dessa regler är valnämndens tolkning av vallagens bestämmelser och syftar till att förtydliga vad som gäller vid arrangerandet av val i Upplands Väsby kommun till stöd för valkansli, röstmottagare och deltagande partier.

1.2 Beskrivning av propaganda

Propaganda är ett begrepp som i sin bredaste mening åsyftar ett budskap där avsändaren vill få mottagaren att ändra uppfattning eller övertygelser och i förlängningen sitt beteende. I en sådan bred förståelse av begreppet ryms konventionell politisk påverkan från t.ex. politiska partier, företag och intresseorganisationer. (SOU 2020:56, Det demokratiska samtalet i en digital tid, s. 31). Vid sidan om uppenbar propaganda såsom partimöten m.m. kan valaffischer, tryckt material, flaggor och vimplar m.m. utgöra propaganda liksom kläder eller banderoller med partibeteckning.

1.3 Lagstöd och rättsläge

Valprovsningsnämnden har i beslut som rörde förtidsröstning uttalat att förbudet mot propaganda får tolkas så att förbudet inte är begränsat endast till utrymmen som ligger i omedelbar anslutning till ett röstmottagningsställe. Enligt nämnden torde det knappast vara möjligt eller ens lämpligt att i föreskrifter från lagstiftarens sida precisera hur stort utrymme som omfattas av förbudet. En bedömning måste göras i det enskilda fallet, utifrån platsens särskilda förutsättningar att ge skydd för väljarna mot att utsättas för politisk propaganda under valhandlingen.

Valmyndigheten bedömer att den plats där väljare köar på ska anses vara en del av röstmottagningsstället eller ett utrymme intill detta. Begränsningarna av politisk propaganda i olika former omfattar därför även platsen för kö.

Valprovsningsnämnden menade vidare att det är av betydelse vilken omfattning den politiska propagandan har och i vilka former de politiska partierna söker fånga väljarnas intresse. (VPN 2010:36) Valprovsningsnämnden har vidare uttalat att företrädare för olika partier enligt tradition får dela ut valsedlar utanför röstmottagningsställena under pågående röstning. Partifunktionärer med banderoller eller annan klädsel eller utrustning som är partipolitisk får dock inte uppehålla sig i röstningslokal eller anslutande utrymme. Om partifunktionärer ska

gå in i röstmottagningslokaler måste de ta av sig banderoller och liknande. (VPN 1992:1, 1994:26 och 1994:38)

Röstmottagarna ansvarar för ordningen på röstmottagningsstället. Den som befinner sig i lokalen eller i ett utrymme intill denna ska rätta sig efter de anvisningar som röstmottagarna ger för att röstmottagningen ska kunna genomföras. Den som inte följer röstmottagarnas anvisningar får uppmanas att tillfälligt lämna lokalen eller utrymmet, om det är av väsentlig betydelse för genomförandet av röstmottagningen. Kan röstmottagningen på grund av en ordningsstörning inte genomföras får den tillfälligt avbrytas. (Vallagen 8 kap 4 §)

Med röstmottagningsställe avses alla platser och lokaler där väljare utför valhandling. Både lokaler som används för förtidsröstning samt vallokal som används på valdagen omfattas.

2 Regler för politisk propaganda

2.1 Klädsel och utrustning

1. Partifunktionärer med banderoller eller annan klädsel eller utrustning som är partipolitisk får inte uppehålla sig på röstmottagningsställe eller i anslutande utrymme. I samband med att valsedlar avlämnas eller att tillgången på valsedlar i valsedelsställen kontrolleras av partifunktionär så ska banderoller, pins och liknande tas av. Det är inte tillåtet att en röstmottagare uppträder i sådan klädsel.
2. En väljare som bär klädsel med partipolitiskt budskap får aldrig vägras att rösta.
3. Reglerna om propaganda innebär aldrig att den grundlagsskyddade rätten till religionsfrihet kan inskränkas. Det innebär att det alltid är tillåtet att bära religiös klädsel på och intill ett röstmottagningsställe.

2.2 Affischering och annan propaganda

4. Ett parti får inte sätta upp valaffischer i anslutning till ett röstmottagningsställe. Sitter det affischer eller annat kampanjmaterial inom ett avstånd på **ca 50 meter** från lokalen har röstmottagarna rätt att plocka ner detta. Röstmottagare har med stöd av vallagen 8 kap 3–4 § rätt att göra bedömning i varje enskilt fall utifrån lokalens specifika förutsättningar. Röstmottagarnas bedömning ska följas.
5. Politisk propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val får inte förekomma inom en radie av **ca 50 meter** i anslutning till röstningslokalerna. Vid köbildning betraktas köns början som den punkt varifrån 50 meters radie ska mätas. Med politisk propaganda avses alla aktiviteter som avser att få väljarna att ändra uppfattning oavsett avsändare. Utöver affischering är det exempelvis utdelning av broschyrer, flygblad eller annan skriftlig information om politiska partier, muntlig information/agitation med eller utan högtalare eller annan teknisk utrustning. Röstmottagare har med stöd av vallagen 8 kap 3–4 § rätt att göra bedömning i varje enskilt fall utifrån lokalens specifika förutsättningar. Röstmottagarnas bedömning ska

följas. Passiv valsedelsutdelning omfattas inte av förbudet, se avsnitt valsedelsutdelning.

6. Partiorganisationerna ska i övrigt beakta kraven i 8 kap. 3–4 §§ vallagen när partierna planerar sina valaktiviteter avseende affischering och annat politiskt kampanjmaterial

2.3 Överlämnande av valsedlar

7. Partiföreträdare ska lämna de valsedlar som partierna ansvarar för i neutrala kassar utan partisymboler till röstmottagarna.
8. Partiföreträdare som går in i röstningslokal för att kontrollera tillgången på valsedlar i valsedelställen ska ta av sig partisymboler, partijackor och eventuella banderoller eller dylikt. Lokaler för röstning ska vara politiskt värdeneutrala.

2.4 Valsedelsutdelning

9. Partier som deltar i valet får dela ut valsedlar utanför röstmottagningsställen. Partiernas valsedelsutdelare ska stå utanför entrén. När röstmottagningsstället ligger *i en butikslokal* i en inomhusgalleria anses röstmottagningsställets entré vara vid butikslokalens entré. När röstmottagningsstället ligger *på en torgyta eller dylikt* i en inomhusgalleria anses röstmottagningsställets entré ligga vid inomhusgallerians entré.
10. Valsedelutdelningen ska vara passiv. Det innebär att valsedelsutdelarna inte ska uppmåna väljarna att ta deras valsedlar. Valsedelutdelarna ska också undvika partipolitiska diskussioner.
11. Partierna delar endast ut valsedlar till väljarna, inget annat kampanjmaterial.

2.5 Torgmöten och andra politiska aktiviteter

12. Torgmöten eller andra politiska aktiviteter får inte ske i nära anslutning till ett röstmottagningsställe. Väljaren ska obehindrat och opåverkad enkelt kunna ta sig till och från röstmottagningsställena. Ett avstånd på **ca 50 meter** utgör nedre gräns. Röstmottagare har med stöd av vallagen 8 kap 3–4 § rätt att göra bedömning i varje enskilt fall utifrån lokalens specifika förutsättningar. Röstmottagarnas bedömning ska följas.
13. Partiorganisationerna ska därutöver beakta kraven i 8 kap. 3–4 §§ vallagen när partierna planerar sina valaktiviteter avseende torgmöten och andra aktiviteter.